1847.

No. 76.

TE ZEGELEN

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 21 SEPTEMBER.



NOTIFICATIE.

De STAATSRAAD, GOUVERNEUR van de Provincie *Friesland*,

Gelezen hebbende de missive van Zijne Excellentie den Opperhoutvester, van den 12 Augustus 1847, no. 31, betrekkelijk de opening van de groote Jagt in dezen Jare;

Gelet op de resolutie van Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, van den 24 Augustus 1847, no. 39. alsmede op de missive van den Heer Opperhoutvester van den 9 September 1847, no. 20;

Gelet verder op het bepaalde bij art. 11 der Wet van den 11 Julij 1814, (Staatsblad no. 79) zoo mede op de bepalingen, vervat in Zijner Majesteits besluiten van den 5 Julij 1823, (Staatsbladen nos. 25 en 26);

Brengt bij deze achtervolgens de bepalingen van Zijne Excellentie den Opperhoutvester voornoemd, met overleg van Heeren Gedeputeerde Staten vastgesteld, ter kennis van de daarbij belanghebbenden:

Ten eersten: dat de groote Jagt binnen deze Provincie zal worden geopend op Vrijdag den *eersten* October aanstaande, en dat de tijd van sluiting nader zal worden bekend gemaakt;

Ten tweeden: dat niemand met de lange Jagt meer dan *vijf* Hazen op een' dag zal mogen vangen; en meer dan *drie* dagen ter week zal mogen jagen;

Ten derden: dat in de publieke velden geene Hazen zullen mogen worden geschoten dan in de Woudstreken, terwijl het echter verboden is meer dan *twee* Hazen op eenen dag te schieten;

Ten vierden: dat bij deze Jagt alleen staande honden mogen gebezigd worden;

Ten vijfden: dat de afpalingen van gereserveerde Velden stiptelijk, volgens art. 16 der Wet van den 11 Julij 1814, zullen moeten geschieden op de uithoeken der landen, en zal wijders tusschen deze uithoeken, ter distantie van ongeveer vier honderd vijftig tot vijf honderd Nederlandsche el, een paal worden geslagen;

Ten zesden: dat de overtreders dezer bepalingen zullen incurreren de boeten en straffen bij art. 7 en 14 der Wet van den 11 Julij 1814, (Staatsblad no. 79), mitsgaders bij art. 1 der Wet van den 6 Maart 1818 (Staatsblad no. 12) vastgesteld;

Ten zevenden: dat bij vervoer van wild naar Provincien, waar de Jagt nog niet is geopend, de Houtvesters gemagtigd zijn, om consentbilletten tot vervoer af te geven, geldende voor den tijd, die door hen voor den vervoer noodig zal worden geoordeeld;

Ten achtsten: dat de Jagt niet zal mogen worden uitgeoefend op gronden, waarop nog *graangewassen* of *peulvruchten* te velde staan.

En opdat deze kome ter kennis van een iegelijk, die daarbij eenig belang heeft, zal dezelve, op de gebruikelijke wijze, in de Provincie worden afgekondigd en aangeplakt.

Leeuwarden, den 15 September 1847.

Bij indispositie van den Staatsraad, Gouverneur,
Het Lid der Gedeputeerde Staten,
VAN BURMANIA RENGERS.

De STAATSRAAD, GOUVERNEUR van *Friesland*,

Maakt bij deze bekend:

I. Dat op Zaturdag den 25 September 1847, des namiddags, aanvangende precies ten *twee* ure, op de gewone Harddraversbaan bij *Leeuwarden*, van wege ZIJNE MAJESTEIT DEN KONING, zal worden Verharddraafd:

Een ZILVEREN THEEKETEL à la renaissance, met ZILVEREN ONDERSTEL, om op de Tafel te kunnen worden geplaatst.

Zullende tot deze Harddraverij worden toegelaten alle Paarden, mits dezelve van zessen klaar en tot genoegen van Heeren Keurmeesters zijn, en alhier nog geenen Prijs, KONINGS wege aangeboden, gewonnen hebben.

De Inteekening zal geschieden aan het Gouvernementshuis, ten zelfden dage, des voormiddags tot *twaalf* ure, en de Monstering ten *half een* ure precies plaats hebben.

II. Dat mede tot aanmoediging der Paardenfokkerij in dit Gewest, op den morgen van dienzelfden dag, zal plaats hebben eene keuring van Merriepaarden van Vriesch ras, het eigendom van Vriesche Ingezetenen zijnde, en in de Provincie althans sedert eene maand te huis behoorende; welke laatste bepaling, des geeischt wordende, door een Certificaat van het Plaatselijk Bestuur van de woonplaats des Eigenaars, zal moeten worden bewezen.

De Paarden zullen moeten worden aangegeven op Vrijdag den 24 September 1847, van af des morgens ten tien tot des namiddags ten twee ure, of op den 25 dezer, des morgens vóór *negen* ure aan het Gouvernementshuis te *Leeuwarden.*

Ten *half tien* ure zullen de ingeschrevene en mededingende Paarden, zich moeten bevinden in het Zaailand, ten huize van den Logementhouder *Wilkeshuis*, ten einde door eene Commissie te worden gekeurd; deze keuring zal tweeledig zijn, eerst bloot in het Hoofdstel, ten einde op te nemen de gestalte en verdere hoedanigheden, en daarna ingespannen voor de eenspannige Chais, om het meer of min brillante in het tuigloopen te beoordeelen.

Aan den Eigenaar van het Paard, dat door de Commissie geoordeeld wordt, in beide opzigten het best aan de vereischten te voldoen, zal door den Staatsraad, Gouverneur, ten geschenke worden aangeboden, eene zeer fraaije *ZILVEREN TAFEL TABAKSDOOS en KOMFOOR, beide à la renaissance,* — en aan den Eigenaar van het Paard, dat geacht wordt in voortreffelijkheid, het meest nabij het best gekeurde te komen, eene fraaije *ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS*, tot Premie.

Leeuwarden, den 15 September 1847.

De Staatsraad, Gouverneur,
VAN SIJTZAMA.

De STAATSRAAD, GOUVERNEUR van *Friesland*,

In ervaring gekomen zijnde, dat eenige Schippers voornemens zouden zijn hooi over zee in te voeren, uit Provincien, alwaar de besmettelijke longziekte onder het rundvee heerscht.

Heeft gemeend den Ingezetenen van dit gewest, bij deze, te moeten waarschuwen tegen den aankoop en het gebruik van Hooi afkomstig uit plaatsen alwaar de longziekte onder het rundvee heerschende is, en hen opmerkzaam te moeten maken op de schromelijke gevolgen, welke uit het gebruiken van zoodanig hooi, waardoor de besmetting zeer gemakkelijk kan worden overgebragt, voor den aanzienlijken veestapel van deze Provincie zou kunnen voortvloeijen, — en ieder op het nadrukkelijkst aan te manen, om, zoo in het belang van zich zelve, als in dat van het algemeen, het bedoelde hooi niet te koopen en te gebruiken, ten einde daardoor, zoo veel mogelijk, mede te werken tot het aanwenden van alle die middelen, welke strekken kunnen om de overbrenging dier verwoestende en zoo zeer besmettelijke ziekte voor te komen.

Leeuwarden, den 15 September 1847.

Bij indispositie van den Staatsraad, Gouverneur,
Het Lid der Gedeputeerde Staten,
VAN BURMANIA RENGERS.

De STAATSRAAD, GOUVERNEUR van *Friesland*,

Brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat op heden invorderbaar gesteld, en tot dat einde afgezonden zijn, de 1ste suppletoire Patentkohieren over den dienst 1847/48 van de Gemeenten: *Sneek, Grouw, Roordahuizum, Warga, Heeg, Nijland, Oppenhuizen, Scharnegoutum, Woudsend, Rauwerd, Wommels, Oosterend, IJlst, Workum, Arum, Burgwerd, Gaast, Makkum, Tjerkwerd, Witmarsum, Bolsward, Hindeloopen, Stavoren, Koudum, Balk, Heerenveen, Knijpe, Mildam, St. Johannesga, Tjallebert, Haske, Joure, Akkrum, Oldeboorn, Terhorne, Lemmer, Oosterzee, Langweer, Sloten, Gorredijk, Beetsterzwaag, Langezwaag, Lippenhuizen, Ureterp, Duurswolde, Donkerbroek, Makkinga, Oldeberkoop, Oosterwolde, Wolvega, Oldetrijne, Noordwolde, Dragten, Boornbergum, Oudega* en *Rottevalle*; en dat men tegen verkeerde of te hooge aanslagen, welke in voormelde kohieren mogten bestaan, of worden verondersteld, zich, bij reclame, geadresseerd aan Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, zal kunnen voorzien, mits dezelve behoorlijk ingerigt, en met de vereischte bijlagen voorzien, binnen *drie* maanden na den dag van afkondiging der kohieren, zijn ingediend, des verkiezende bij den Controleur der Directe Belastingen, In- en uitgaande Regten en Accijnsen in de Divisie van Contrôle, waarin de aanslag is geschied.

Wordende de belanghebbenden verder gewaarschuwd, op dezen termijn van indiening wel te letten, aangezien zij bij overschrijding daarvan, door eigen schuld, zouden hebben veroorzaakt, dat op hunne reclames geen acht konde worden geslagen.

Leeuwarden, den 17 September 1847.

Bij indispositie van den Staatsraad, Gouverneur,
Het Lid der Gedeputeerde Staten,
VAN BURMANIA RENGERS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 17 September 1847, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde	*f* 12,66.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood*	- 220,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . .	- 225,00.

Leeuwarden, den 18 September 1847.

Bij indispositie van den Staatsraad, Gouverneur van Friesland,
Het Lid der Gedeputeerde Staten,
VAN BURMANIA RENGERS.

RUSLAND.

PETERSBURG, *den 9 September* Z. M. de Keizer heeft, ten behoeve van den handelsstand in het algemeen en van de graanhandelaars in het bijzonder, een zeer gunstig besluit genomen: namelijk aan de Bank bevolen, aan al die graanhuizen alhier, welke zulks verlangen mogten, het halve bedrag op de onder hen liggende granen in bankpapier te fourneren. Men belooft zich van dezen maatregel eene gunstige uitwerking op den toestand onzer geldmarkt, en verwacht, dat de in de laatste tijden geheerscht hebbende spanning in de geldzaken aanmerkelijk daardoor zal verminderen.

DUITSCHLAND.

MINDEN, *den* 10 *September.* De landverhuizing naar Amerika is wel nergens grooter dan in onze nabuurschap. Van de 31,000 landverhuizers, die alleen in het vorige jaar, op 223 schepen van Bremen naar Noord-Amerika zijn vertrokken, was een groot gedeelte uit onze streken. De Pruisische regering heeft eenen commissaris voor ons district benoemd, om de landverhuizing te regelen. De landverhuizers moeten bewijzen, dat zij een vermogen van 1000 tot 1200 th. bezitten, en geene schulden achterlaten.

ENGELAND.

LONDEN, *den* 13 *September.* De toestand van Ierland blijft nog altijd allertreurigst, de plaag van den hongersnood is vergangen geworden door die der ziekten, die hare slagtoffers zonder erbarming vellen. De schepen, die de landverhuizers naar Canada en naar de Vereenigde Staten overbrengen, voeren eene ziekte met zich mede, aan welke men de naam van scheeps-koorts, (*schipfever*) gegeven heeft en intusschen verwoest de typus Ierland op eene verschrikkelijke wijze; hij is van een geheel bijzonder karakter en twee Fransche geneesheeren, de heeren *Guenau de Mussy* en *Rodier* bevinden er zich tegenwoordig, om die ziekten te bestuderen. Met den Ierschen geneerheer *Currau* hebben zij de provisioneel te Dublin gemaakte inrigtingen, tot opname van het aantal zieken, hetwelk geene plaats meer in de gewone gasthuizen vinden kan, bezocht, en de bijzonderheden, die de dagbladen omtrent hunne bevinding mededeelen, zijn allertreurigst. De zieken liggen opeengehoopt op een weinig op den grond uitgespreid stroo. Sommigen lagen om eene teug water, tot lessing van hunnen dorst te smeken, verklarende, daar reeds sedert drie dagen te leggen, zonder dat iemand naar hen was komen omzien.

Maar is die ellende groot in Ierland, zoo kan men wel zeggen, dat de landverhuizers, die in zachtere landstreken vertroosting gaan zoeken, zoo vele aan den dood gewijdde slagtoffers zijn. Gedurende de eerste zeven maanden van 1847 zijn er in de enkele haven van New-York 101,034 en in Canada 58,000 zoodanige landverhuizers aangekomen. Men gelooft dat het getal met het einde van het jaar de 250,000 zal bereiken, maar bij het transporteren van die ongelukkigen is met de schandelijkste zorgeloosheid gehandeld.

Uit een officieel, door den raad van gezondheid te New-York uitgegeven rapport, blijkt, dat er van den 1 Januarij tot den 30 Junij, van een totaal van 81,954 passagiers, 947 op zee zijn overleden en 2750 opgenomen hebben moeten worden in een, in allerijl, op het strand opgeslagen gasthuis waar in er bereids 288 bezweken waren. Het comité meende die overgroote sterfte, die het zegt tot dus verre zonder voorbeeld te wezen, te moeten toeschrijven aan den staat van gebrek en van morsigheid, waarin de uit Engeland komende landverhuizers, op de meeste schepen verkeerd hebben.

De besturen van Quebec en van Montreal hebben eene quarantaine ingesteld tot het weeren van deze, door de landverhuizing ingevoerde plaag. Met het einde van Junij telde men 4,093 slagtoffers, waarvan 2,559 gedurende den overtogt. 715 onmiddellijk na de aankomst, nog aan boord der schepen en 811 in de quarantaine plaats bezweken waren; de bij schipbreuken verongelukten werden op een getal van 600 begroot. Van 18 schepen, den 16 Julij met 4,950 landverhuizers aangekomen, waren 484 lijken over boord geworpen geworden. Den 28 Julij waren er te Grosse-Isle twee Engelsche schepen aangekomen, aan boord van welke de sterfte nog grooter was geweest. Het eene, de *Sir Henri Pottinger* van Cork met 399 passagiers vertrokken, had er 98 op zee verloren, en 112 aan het hulp-gasthuis afgeleverd; het andere, *de Verginius*, waarop zich 496 Ieren bevonden, had 158 dooden, dus nagenoeg een derde, en 180 zieken gehad.

Het blad *de Globe* van Toronto laat zich omtrent de onverschilligheid, met welke het Engelsch gouvernement deze zorgeloosheid bij het vervoer van zoo vele zijner onderdanen, op de volgende wijze uit:

»Er zijn omstreeks de 60,000 landverhuizers overgevoerd en op dit cijfer is het ontzettend getal van 5 of 6000, gedurende den overtogt bezweken. Op het gouvernement van het moederland drukt eene zware verantwoordelijkheid van geene zorg voor deze ongelukkigen gedragen en niet gewaakt te hebben, dat zij van het benoodigde tot de reis werden voorzien. Het opeenhoopen van zoodanige massa's van gebrek lijdenden, zieken en uitgehongerden, zonder geneesheeren en zelfs veelal zonder medicijnen is eene vlek, die ons land langen tijd ontsieren zal."

Van den 15*den.* De reeds zoo talrijke en aanzienlijke faillissementen, welke er, gedurende de jongst verloopene weken, in deze hoofdstad hebben plaats gehad, zijn dezer laatste dagen op nieuw vermeerderd geworden door die van de firmas van *Sanderson en Co.*, van *Gower Nephews en Co.*, en *Alison, Cumberlege en Co.* Het faillissement van de firma van *Sanderson en Co.*, hetwelk in de hoofdstad eene algemeene ontsteltenis verspreid heeft en, te regt, voor nog meer andere failieten doet vreezen, schijnt hoofdzakelijk aan de zwaar geledene verliezen door dat huis, ten bedrage van 170,000 p. st., bij het jongste bankbreukig worden van de firma *Lesley Alexander en Co.*, te moeten toegeschreven worden. Ook nopens het faillissement van het huis van *Gower Nephews en Co.*, hetwelk alhier eveneens veel opziens baart, verneemt men nog de
volgende bijzonderheden: Gezegd huis namelijk had eene branche in Liverpool
en Mauritius en in het Zuiden van Frankrijk, handelende op Ierland, Frank-
rijk, Spanje, Indie en China, de Vereenigde Staten en Zuid-Amerika, of in één
woord, het was een wereldhuis. De handel op China moet groote verliezen ver-
oorzaakt hebben. De aanleidende oorzaak van den val van dit huis is die van
Gemmell en Co. te Glasgow geweest. Behalve dat de hoofddeelhebber directeur
der bank geweest is, bekleedde een andere de post van directeur der Great-
Western spoorweg, terwijl een derde heer *Gower* directeur was der Londensche

verrekening corporatie. Het passief bedraagt ongeveer £ een millioen, terwijl het actief waarschijnlijk verre van toereikend zijn zal dit te dekken. De loopende wissels alleen bedragen £ 600,000. De waardigheid van directeur der bank, die de heer *Gower* bekleedde gaf een verhoogd crediet aan het huis. Men zegt, dat de liquidatie der zaken, niettegenstaande het toegekend crediet, eene lang bestaande zwakheid aan den dag zal brengen. Speculatien in spoorweg-aandeelen hebben rijkelijk het hunne bijgedragen en hoewel winsten gemaakt zijn in sommige gevallen, zoo als door de wijze, waarop het huis met de in omloopbrenging der Hollandsche-, Rijn- en Canadasche spoorweg-aandeelen, die geene aangename herinneringen bij het algemeen achtergelaten hebben, in aanraking was, zoo is het resultaat echter zeer nadeelig geweest over het geheel.

— Van wege het comité der Liverpoolsche fondsenmarkt, is thans aan de bureaux van de verschillende voornaamste spoorweg-maatschappijen eene circulaire toegezonden, ten einde eene bijeenkomst van gevolmagtigden dier maatschappij in Londen te doen plaats vinden, en in dezelve over het noodzakelijke van het staken der werkzaamheden aan de nieuwe spoorwegen te beraadslagen, en alzoo het opnemen der buitengewoon groote sommen te keer te gaan, welke, bij voortduring, nog tot bewust doel aangevraagd worden.

— Berigten uit Lissabon, gedagteekend van den 2 dezer, doen hoofdzakelijk zien, dat, zoowel in die hoofdstad zelve als in andere steden van Portugal, de rust nog voortdurend door de onaangename tooneelen van wanorde afgebroken wordt, in weerwil van alle pogingen, welke van gouvernementswege tot voorkoming van dezelve aangewend worden. Voorts blijkt echter de verstandhouding tusschen het nieuwe Portugesche kabinet en den Britschen vlootvoogd sir *C. Napier* niets te wenschen over te laten, daar, op den 30 Augustus de gezamenlijke ministers, benevens de hertogen *van Terceira* en *Saldanha* enz., door gemelden vlootvoogd op diens vlagschip de *St. Vincent*, op een luistervol maal onthaald zijn. — Gelijktijdig ontvangene berigten uit Oporto, loopende tot den 6 dezer, houden in, dat men in die tweede stad des rijks nog al te vreden is met de staatkundige handelingen van het nieuwe kabinet; doch klaagde men, daarentegen, aldaar zeer over het willekeurig gedrag van de gouvernements-troepen.

— Tijdingen van de Kaap de Goede Hoop, onder dagteekening van den 20 Julij, berigten, dat, na het terugdrijven der Britsche troepen door de Kaffers, op den 15 Junij, bij welke gelegenheid de luitenant *Russell* gesneuveld is, er niets belangrijks tusschen beide partijen heeft plaats gehad. Intusschen scheen men op nieuw eenen opstand van wege de boeren nabij Port Natal tegen het koloniale gouvernement te duchten.

— Volgens de laatste tijdingen uit Noord-Amerika, tot 31 Augustus, zijn de gebeurtenissen in Mexico nog ingewikkelder geworden, door de onverwachte aankomst van den voormaligen president *Paredes* te Vera-Cruz, werwaarts hij zich verkleed en onder een valschen naam, aan boord eener stoomboot, van Havanah begeven had, zonder dat iemand aan boord hem kende. Terstond bij zijne aankomst heeft hij zich naar de woning eens vriends begeven, aldaar van kleederen verwisseld, en van geld en paarden voorzien, zijnen togt naar de hoofdstad voortgezet. Daar hij het algemeen vertrouwen meer bezit dan *Santa Anna*, en nog ruim zoo oorlogzuchtig is, hield men hem in Noord-Amerika voor eenen gevaarlijken vijand, die, na *Santa Anna* verdreven te hebben, zich welligt aan de spits des legers stellen en tegen den generaal *Scott* oprukken zou. Deze laatste, wiens leger nu vijftien duizend man sterk was, stond gereed den togt tegen de stad Mexico aan te vangen. De generaal *Taylor* stond nog altijd te Monterey.

— Van New-York schrijft men den 18 Augustus, dat het schip *Iduna*, met 206 landverhuizers van Hamburg naar die haven bestemd, den 9 dier maand door aanzeiling is gezonken, waarbij 172 passagiers en de kapt. *A. G. Moberg* het even verloren hebben.

— De secretaris van den vermaarden dwerg *Tom Thumb* heeft in een Noord-Amerikaansch dagblad opgave der sommen gedaan, door zijnen meester in Europa ontvangen. Zij beloopen niet minder dan honderd en vijftig duizend ponden sterling of 750,000 dollars. Daar de generaal *Tom* slechts vijftien Engelsche ponden weegt, zouden 3125 levensgroote zilveren standbeelden van hem uit zijne vermelde Europesche overwinst gegoten kunnen worden, en aangenomen dat iedere dollar anderhalve duim in middellijn meet, zou men met de door hem verworvene dollars eene lengte van vijf en twintig mijlen gronds kunnen bedekken. In de berekening van het dagblad is niet opgenomen, hoe vele arme Ieren of andere noodlijdenden uit de aan de bezigtiging van den dwerg bestede gelden hadden kunnen worden gevoed.

Van den 16den. De werkzaamheden van de katoenweverijen te Manchester blijven steeds aan het verminderen en men ziet geene verbetering in dezen treurigen staat van zaken te gemoet. Het aantal der weggezonden werklieden, wegens gebrek aan arbeid, beloopt thans 7000 en het getal van hen, welke slechts een gedeelte van de week werken 5000.

FRANKRIJK.

PARIJS, *den* 14 *September.* Italie blijft het oord, op hetwelk hier de belangstelling boven al gerigt is, en dagelijks ontvangt van daar die deelneming voedsel en de bijna algemeene nieuwsgierigheid voldoening. Elke post brengt gewigtige tijdingen nopens het voortslaan der volksbeweging aan. Heden heeft men weder een berigt van het uiterst aanbelang. Ook te Milaan, de hoofdstad van het aan Oostenrijk onderworpene Lombardisch-Venetiaansche koningrijk, heeft eene zoogenaamde demonstratie plaats gehad. De *Constitutionnel* deelt daaromtrent den volgenden brief van den 9den mede:

»De stad Milaan heeft, na 33 jaren kalmte en rust, almede hare beweging gehad; zie hier eenige berigten omtrent het oproer van gisteren avond. Daar de volksfeesten en illuminatie ter gelegenheid der ontvangst van den nieuwen aartsbisschop, Mons. *Romilli*, den 5den om het slechte weder geen plaats hebben gehad, werden dezelve tot gisteren avond, den 8sten, uitgesteld. — De geheele bevolking stroomde naar het plein Fontana zaam, onder het geroep van: Leve *Romilli!* Leve *Pius IX!* Leve Italie! Plotseling verschijnen vijf à zes honderd personen, van de Tesino-poort komede, op het plein, scharen zich in slagorde, en onder het gejuich van: Leve Italie! beginnen zij de hymne van *Rossini* aan *Pius IX* aan te heffen. Terstond zendt de politie eene kompagnie gardes en gendarmes te paard om de duizenden volks, die toen op het plein Fontana aanwezig waren, uit een te drijven. Niets is in staat het tooneel van wanorde te beschrijven, dat nu volgde. Wat zeker is, is dat de vijf à zes honderd man uit het gemeen (*le peuple*) volhielden, en onder het geschreeuw: Weg met de politie! Weg met Oostenrijk! geweld met geweld keerden. Het gevecht werd zoo ernstig, dat de nieuwe aartsbisschop op het plein verscheen en eene redevoering tot het volk hield, verzeld door den Heer stedelijken-raad *Greppi.* — Aan dezen gelukte het eindelijk zich gehoor te verschaffen, door het volk zijne makkers en vrienden te noemen. — De oproerigen, op een punt verstrooid, kwamen op een ander weder zaam. — Al de ronden der politie en der troepen werden beleedigd en ontwapend; men spoog hen in het aangezigt, onder het geschreeuw: Weg met de Duitschers! — Op het plein van het Campo Santo had mede eene beweging plaats, en in een oogenblik moesten politie-agenten, gendarmes en troepen, voor den aandrang der volksmenigte wijken. Later kwam er versterking, en ten 4 ure 's morgens was de orde nagenoeg hersteld. — Heden avond ziet men nieuwe wanorden te gemoet."

In eenen anderen brief, die eenen dag verder gaat, wordt gezegd, dat maatregelen van verdediging en het bezetten van de voornaamste punten der stad verdere wanorden voorkomen hadden; Milaan had plotseling het voorkomen eener oorlogsvesting verkregen; ten gevolge van het op den vorigen avond gebeurde waren 6 personen naar het hospitaal gebragt.

Over de ongeregeldheden te Messina zegt een correspondent van den *Nouvelliste de Marseille*, in een' brief van den 3den uit gemelde Siciliaansche haven, hetgeen volgt:

»Ongetwijfeld hebt gij den opstand vernomen, die onze stad met bloed bezoedeld heeft. De in opstand geraakte bevolking, na zich van de voornaamste corps-de-garde meester gemaakt te hebben, rigtte vervolgens hare aanvallen tegen de citadel. Doch daar het geschut te veel slagting in hare gelederen aanrigtte, moest zij, toen nu ook het garnizoen uitvallen deed, de wijk nemen. Het verlies, in de onderscheidene gevechten geleden, staat bij de troepen en bij het volk nagenoeg gelijk; het bedraagt gezamenlijk een dertigtal dooden en omstreeks honderd gekwetsten. — De opstandelingen zijn naar de heuvels geweken, waardoor de stad omringd wordt. — Te Catanea en te Syracuse, waar *del Carretto* sedert 1837 zulke bloedige herinneringen gelaten heeft, is, naar men zegt, de gisting ten top, en men wacht daar, gelijk ook te Palermo en te Trapani, soortgelijke bewegingen als te Messina. — De opstand in de Kalabriën breidt zich van dag tot dag uit. Reggio is thans in handen der opstandelingen, die gelijktijdig met Messina hunne beweging uitgevoerd hebben, maar gelukkiger geweest zijn. Men verzekert ons, dat verscheidene andere steden, met name Cosenza hetzelfde voorbeeld gevolgd zijn; stellige tijdingen te dien opzigte ontbreken ons. Men weet niet, welke besluiten door de regering genomen zijn. Nogtans zijn onderscheidene korpsen troepen naar Sicilie afgezonden."

Van den 16den. De meeste der gisteren in omloop zijnde geruchten, en vooral dat omtrent de omwenteling te Napels, zijn heden ongegrond bevonden. Het *Journal des Débats* zegt: »Het bulletin der Italiaansche zaken zal heden niet zeer aanmerkelijk zijn. De dezen morgen ontvangene brieven behelzen vele herhalingen en weinig nieuws. Niets over Sicilie noch over Toskanen. Het alhier rond geloopen hebbende gerucht, dat er te Napels eene omwenteling uitgebarsten en dat de Koning gedwongen geweest is scheep te gaan, heeft niet den geringsten grond. Te Rome blijft de houding der bevolking steeds bewonderenswaardig. *Pius IX* is de afgod van zijn volk, en de publieke meening zet aan zijne regering eene groote kracht bij, zonder die in eenigen deele te belemmeren, enz.

»Een brief, uit Florence ontvangen, voltooit het relaas van het groote feest, dat den 5den, ten gevolge der afkondiging van het *motu-proprio*, waarbij de burgerwacht ingesteld is, in die stad gevierd is geworden. Zoo het schijnt is, toen de bevolking zich op het plein voor het paleis Pitti verzameld had, de groot-hertog met zijne twee zonen op het balcon verschenen en is er met eenparige en meermalen herhaalde toejuichingen ontvangen. Terwijl de menigte: *leve de Groot-Hertog! leve Pius IX! leve de Italiaansche eenheid!* riep, begaf zich eene deputatie naar den Vorst, om hem van wege het volk eene vaan met de Toskaansche kleuren, rood en wit aan te bieden. In zijn antwoord op de aanspraak der deputatie, sprak de groot-hertog, naar men verzekert, deze opmerkelijke woorden: »Weest verzekert, mijne heeren, dat ik voor alle dingen een Italiaansch Vorst ben! Ben ik niet te Pisa geboren, en ben ik niet steeds uw broeder geweest?" Vervolgens trad hij voorwaarts op het balcon en ontrolde voor het volk de vaan, welke men hem gebragt had. Men kan de uitwerking begrijpen, welke zulk eene demonstratie op het volk moest hebben."

BELGIE.

BRUSSEL, *den* 17 *September.* Gisteren heeft het congres der oeconomisten zijne eerste zitting gehouden. Ongeveer honderd vijftig leden waren in de Gothische zaal van het stadhuis aanwezig. De heer *Charles de Brouckere*, voorzitter der associatie voor den vrijen handel, opende de zitting met eene redevoering, in welke hij het doel der zamenkomst open legde. De heer *Anisson Duperron* sloeg voor, den heer *de Brouckere* in den post van president te bevestigen, welk voorstel bij toejuiching aangenomen werd. Voorts vulde de vergadering het bureau aan door tot vice-presidenten te benoemen de heeren: hertog *d'Harcourt*, pair van Frankrijk, president der Parijsche associatie van vrijen ruil; kolonel *Thompson*, een' der oude strijders voor de zaak van den vrijhandel; *Asher*, afgevaardigde van de maatschappij van vrijhandel te Berlijn, en graaf *Arrivabene*, een' van de vice-presidenten der Belgische associatie; — en tot secretarissen de heeren: ingenieur *Lehardy de Beaulieu* en den advocaat *Victor Faider*. Daarna heeft de vergadering de heeren *Victor Faider* en *Wolowski* gehoord, die voor de leer van den vrijhandel gesproken hebben; deze leer is door den heer *Rittinghausen* van Keulen bestreden geworden. De heeren *John Prince Smith*, van Berlijn en *Blanqui* hebben hem beantwoord. Dr. *Bowring* heeft in denzelfden geest gesproken. De heer *Duchateau*, afgevaardigde der associatie van Valenciennes tot verdediging van nationalen arbeid, heeft het stelsel van beschermende regten verdedigd. De zitting is besloten met eene redevoering van het Engelsche parlementslid *Ewart* en met nog eenige aanmerkingen van de heeren *Thompson* en *Dunoyer*. De algemeene discussie hiermede afgeloopen zijnde, heeft het congres de discussie van vier speciale vragen tot heden verschoven.

NEDERLANDEN.

DEN HELDER, *den* 18 *September.* Uit hoofde van de geweldige stormen kwam gisteren avond de Engelsche stoomboot lord *John Russell*, welke voor een paar dagen van Harlingen naar Londen vertrokken was, terug uit zee, aan boord hebbende ruim 50 stuks dood rundvee en tusschen de 300 à 400 doode schapen.

GRONINGEN, *den* 16 *September.* De Heidelberger hoogleeraar *Ullmann*, die door zijne menigvuldige geschriften over kerkelijke geschiedenis, godgeleerdheid en wijsbegeerte zich eenen welverdienden grooten naam heeft verworven, en in Nederland vooral ook om zijne verdiensten jegens de vroegere Nederlandsche kerkgeschiedenis, om de verwantschap van zijnen geest en zijne rigting met die van onze vaderlandsche hoogescholen, om zijnen evangelischen waarheidszin en wijsheid, algemeen geeerd wordt, heeft een bezoek gebragt aan de vaderstad van *Wessel Gansfort* en onze hoogeschool. Wij vreezen, dat zijn verblijf slechts weinige dagen zal duren.

SNEEK, *den* 19 *September.* Gisteren avond circa 7 ure, is een hevig onweder over deze stad en omstreken uitgebarsten, waarop kort daarna eenen brand werd waargenomen op eenigen afstand van hier in eene zuidelijke rigting naar de dorpen Teroele en St. Nikolaasga; thans verneemt men, dat de bliksem is geslagen in eene boerenhuizinge, gelegen onder Teroele in de grietenij Doniawarstal, naar men zegt bewoond door *Jakob Hepkes Hepkema*, en toebehoorende aan jhr. *van Eijsinga.* De huizinge is geheel afgebrand.

LEEUWARDEN, *den* 20 *September.* In de vergadering van den raad dezer stad, van den 18 dezer, zijn de stembilletten geopend, omtrent de benoeming van twee kiezers, ter vervulling der plaatsen, door het overlijden van de heeren: *Hendrik Willem Alma* en mr. *Pieter Wierdsma* opengevallen. Van de 503 uitgezonden billetten zijn in de gesloten bussen 444 terug gevonden, en van deze 90 buiten aanmerking gesteld, wegens gebreken in den vorm, door niet behoorlijke invulling, sluiting of onderteekening. Van de resterende 354 billetten is de uitslag geweest, dat tot kiezers gekozen zijn, de heeren: Mr. *J. H. Beucker Andreæ*, advokaat en *R. Bloembergen*, kassier alhier ter stede, de 1ste met 92 en de 2de met 35 stemmen. — Overigens was de stemming verdeeld als volgt: twee personen vereenigden op zich 33 stemmen, een 31, een 30, een 22, twee 18, een 17, een 16, twee 14, twee 13, twee 11, twee 10, vijf 9, een 8, twee 7, vijf 6, vijf 5, negen 4, dertien 3, zestien 2 en acht en dertig 1 stem.

Wij vernemen, dat inzage van het proces-verbaal aan de ingezetenen zal worden gegeven, en behouden ons voor, om, nadat hier de uitslag voorloopig gemeld is, later op de zaak zelve terug te komen.

— In eene vergadering van het provinciaal Geregtshof ter Raadkamer van den 18 dezer, is tot eerste deurwaarder bij den Hove, voor den tijd van een jaar benoemd *Jelle Annes Nijsloot*, deurwaarder bij hetzelve. Voorts is daar tevens bepaald, dat de plegtige installatie van den Edel Groot Achtbaren Heer Mr. *U. A. Evertsz*, vroeger president van de Arrondissements-Regtbank te Heerenveen, tot lid van het Hof, zal plaats hebben op Woensdag den 29 September e. k., des voormiddags ten 11 ure.

— Na de vrij langdurige hitte en droogte, zijn wij als het ware eensklaps in het ruwe herfstweder vervallen; stormen, regenvlagen, donder en weerlicht wisselden elkander van Donderdag tot heden af.

— Bij besluit van 11 dezer heeft Z. M. bepaald, dat een plegtige DANKDAG zal plaats hebben op Zondag den 26 September aanstaande. De Minister voor de Zaken der Hervormde en andere Eerediensten behalve de Roomsch-Katholijke, en Onzen Minister voor de Zaken der Roomsch-Katholijke Eeredienst zijn belast, om onverwijld (ieder voor zoo veel hem aangaat) de bedienaars van de godsdienst uit te noodigen, om op voormelden Zondag den *zes en twintigsten dezer maand September*, op de wijze, welke met de gebruiken en instellingen van ieder kerkgenootschap overeenkomt, de openbare godsdienstoefening op dezen plegtigen dag doelmatig in te rigten; vereenigende met de dankzeggingen voor zoo geringe verhooring onzer smekingen en zoo groote redding uit den nood, vurige gebeden om den onmisbaren zegen van den Albestuurder; vooral ook deze gelegenheid waarnemende, om de tot erkentelijkheid gestemde harten tevens op te leiden tot nederig besef van het onverdiende der goddelijke gunstbewijzen en tot zoodanig godsdienstig en zedelijk gedrag, als de vrucht behoort te zijn van ootmoed en ware dankbaarheid.

— Volgens schrijven van een geacht handelshuis van den 7 September uit Drammen, schijnt de droogte aldaar nog zoodanig plaats te hebben, dat de rivieren tot den afvoer van hout volkomen ongeschikt zijn, waardoor de expeditien uiterst bemoeijelijkt worden, en dat zoo er geen spoedige regen komt, de meeste schepen geene lading zullen kunnen bekomen.

— De minister van finantien heeft bekend gemaakt, dat de rentebetaling van de kapitalen, ingeschreven op het Grootboek der Nationale Schuld, rentende 4 pct. over het halfjaar, verschijnende op den 1 October 1847, zal plaats hebben van Vrijdag, den 1, tot en met Vrijdag, den 8 October 1847, en vervolgens over al de nog verschuldigde halfjaren, alle werkdagen, met uitzondering van des Zaturdags, van Maandag, den 11 October 1847, tot en met den 15 Februarij 1848.

— Daar het meer en meer blijkbaar is geworden, dat de nog voortdurend heerschende Longziekte bij Runderen, welke daaraan komen te lijden, reeds lang bestaan heeft, vóór zij door duidelijke verschijnselen zich openbaart en zij in dien gevorderden staat hoogst zelden vatbaar is voor genezing, heeft de *Provinciale Commissie van Geneeskundig Onderzoek en Toevoorzigt* in Noord-Holland, residerende te Amsterdam, het van groot belang geacht, de volgende Prijsvraag voor te stellen:

»Gelijk in enkele verborgene ziekten bij het Rundvee uit de gesteldheid van »de huid, van het haar, uit den stand en het voorkomen der oogen, uit de »ademhaling en wat dies meer zij, de aard der ziekte wordt afgeleid, zijn er »alzoo ook geene eigendommelijke teekens, welke reeds in den aanvang het op»komen der Longziekte bij de Runderen aanduiden? Zoo ja, waarin bestaan »dezelve?

»Hoevele weken of maanden vóór de algemeen bekende verschijnselen van de »geheel ontwikkelde ziekte, beginnen de bedoelde teekens zich te openbaren?

»Kunnen de percussie en auscultatie in alle tijdperken der ziekte geacht wor»den nuttig te zijn ter aanwijzing van haar bestaan?

»Welke zijn de middelen, waarvan men, in dien aanvangenden staat der ziek»te, met vrucht gebruik kan maken, ter stuiting van haren voortgang?"

Voor een voldoend antwoord op deze vraag looft de *Prov. Commissie* uit eene belooning van *Vijf Honderd Gulden*, onder voorwaarde, dat de Verhandeling, bekroond of niet bekroond, haar uitsluitend eigendom blijve, dat zij door eene vreemde hand, met eene latijnsche letter, duidelijk, in het Nederduitsch, Fransch of Hoogduitsch geschreven en voorzien zijn van een gezegeld briefje, dat den naam en de woonplaats des schrijvers bevattende, tevens de Zinspreuk der Verhandeling ten opschrift moet voeren, en vóór den laatsten December des jaars 1848 vrachtvrij worden gezonden aan den Hoogleeraar *G. Vrolik*, Voorzitter der voornoemde Commissie.

— Te Groningen wordt eene godsdienstige leesbibliotheek opgerigt, waaruit men voor 14 dagen een boekdeel zal kunnen krijgen voor 5 cents, of wel kosteloos op vertoon van een bewijs van gratis-lezing. De protestantsche vereenigingen *Christelijk Hulpbetoon* en *Unitas* zonderen daarvoor jaarlijks een deel der haar toebetrouwde penningen af, ook worden boekgeschenken voor deze bibliotheek gevraagd.

— Onder de verbeteringen in nuttige kunsten, welke de laatste dagen hebben aan het licht gebragt, verdient voorzeker melding gemaakt te worden van de gouden schrijfpen. Waarschijnlijk zal deze mededingster weldra de stalen geheel verdringen. Deze laatste toch laat veel te wenschen over; roest, verteert en bederft zeer spoedig; de inkt wil er niet uitvloeijen; zij is te hard, en scheurt het fijne papier bij het snelschrijven. De gouden pen roest niet, is noch te zacht noch te hard; vliegt vlug en glad over het papier, is eene volkomene slavin van den schrijver, en duurt daarbij zeer lang. In Frankrijk worden er vervaardigd, welke de ganzenpen in elasticiteit en zachtheid overtreffen.

— Men verneemt, dat het ontwerp van den Heer *Noordziek*, ter oprigting van een metalen standbeeld van *Lourens Janszoon Koster* te Haarlem, door de Regering in handen is gesteld van het Koninkl. Nederlandsche Instituut, en dat onlangs, omtrent dat ontwerp, door de leden dier wetenschappelijke inrigting een *gunstig* rapport is uitgebragt; dit rapport zal dezer dagen worden bekend gemaakt en wordt met belangstelling te gemoet gezien.

— In Brussel heeft men thans het voornemen opgevat, eene vereeniging van schrijvers op te rigten, gelijk aan die, welke te Parijs bestaat. Deze societeit zal zich noemen: *De vereenigde Belgische publicisten*, en zal in de eerste plaats ten doel hebben eene vereeniging der beide literarische elementen van het land, het Fransche en het Vlaamsche, te bewerkstelligen, en in de tweede plaats aan de schrijvers middelen te verschaffen, om zich van de afhankelijkheid der boekhandelaren te bevrijden en hunne werken door behulp der vereeniging uit te geven.

SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen: 12 September A. H. Oldenburger, *Gustaaf*, Newcastle, steenkool; M. E. van der Veen, *Vrouw Anske*, Amsterdam, ledig; J. J. Ahrens, *Louise*, Amsterdam, ballast, met verlies van derzelver ankers alhier binnengeloopen. 13 dito G. Pearson, *Ranger (S.)*, Londen, katoen en talk. 14 dito J. Hall, *Lord John Russell (S.)*, Londen, eenige goederen. 15 dito R. D. Lovius, *Onderneming*, Oudsoen, hout.

Vertrokken: 11 September J. H. Fijn, *de Broeders*, Noorwegen, ballast; G. Tomson, *Fortuna*, Rensburg, pannen; T. Colijer, *Magnet (S.)*, Londen, boter en vee; S. Cook, *Sir Robert Peel (S.)*, Londen, boter en vee. 13 dito G. Thode, *Graf von Paris*, Odessa, ballast; G. J. Korter, *Cornelia Catharina*, Oostzee, pannen; G. T. Galle, *Thetes*, Newcastle, ballast. 15 dito C. Lie, *Enigheden*, Noorwegen, ballast; G. Pearson, *Ranger (S.)*, Londen, boter en vee; J. Hall, *Lord John Russell (S.)*, Londen, boter en vee.

Middel tegen den Roest in het Koren.

Eene plaag, die zeer dikwijls den landman treft, terwijl hij geregtigd was, de beste hoop op eenen rijken oogst te mogen voeden, is die wreede ziekte, bekend onder den naam van roest in het koren, veroorzaakt door het plotseling verschijnen van de zomerzon op een met dauw bedekt land, en waardoor ieder jaar ontzettende verliezen worden veroorzaakt. Eenige landbouwers verstaan de kunst, om zich voor die plaag te behoeden door de aanwending van het volgende, door den vermaarden *Olivier de Serres* uitgevonden middel. Gedurende de acht dagen, die het rijpen des graans voorafgaan, ziet men al de bewoners der hoeve, zonder onderscheid van sekse of jaren, zich een uur voor het opgaan der zon op het veld vereenigen en, wanneer de wind den op de halmen rustende dauw niet heeft afgeschud, met lange lijnen of rieten de graanvelden doorloopen; twee personen laten de gespannen lijn over de graanstengels slepen, derwijze, dat de toppen voor het touw buigen; deze ligte beweging is voldoende, om de dauwtroppels, die op de aren hangen, te doen afvallen, en dit vocht, dat, door de zon verwarmd wordende en verdampende, nadeelig zoude geweest zijn voor de vrucht, waarop het rust, wordt, door aan den voet der plant neder te vallen, eene weldaad, die voor de laatste werking van het rijpworden onbetaalbaar is. De uitkomst van deze handelwijze is zoo treffend, dat de bakkers van den omtrek op het eerste gezigt het graan weten te onderscheiden, dat niet van den dauw is bevrijd geworden en waarvoor zij dus minder geld bieden. De landbouwers bekennen overigens zelf, dat deze geringe moeite ruimschoots wordt beloond door den overvloed en de deugd der ingezamelde granen.

(*overgenomen.*)

COMMISSARISSEN VAN DE STADS TEEKENSCHOOL te *Leeuwarden*, brengen ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat de lessen in het Handteekenen zullen aanvangen op Zaturdag den 2 October eerstkomende, des avonds ten zes ure, op de groote Zaal der Latijnsche School, ingaande in de Bollemansteeg; terwijl diegenen, welke van de lessen die aldaar door den Heer *T. Eernstman* zullen worden gegeven, zoo voor het eerst als op nieuw gebruik wenschen te maken, zich daartoe kunnen aangeven tot en met den 30 September, ten huize van genoemden Heer *Eernstman*, in de Breedstraat alhier.

Leeuwarden,
den 20 September 1847.

Commissarissen voornoemd,
VAN BOELENS, *Voorzitter.*
C. J. BOLTEN, *Secretaris*

*** Getrouwd:
Ternaard,
den 14 September 1847.
A. M. BOKMA DE BOER,
Prek. te Langweer, en
D. KLAASESZ.

*** Getrouwd:
Slochteren,
den 15 September 1847.
Eenige kennisgeving.
W. J. H. TRESLING en
P. BORGESIUS.

*** Ondertrouwd:
Sneek,
den 17 September 1847.
Eenige kennisgeving.
J. H. TER HORST, *van Rijssen*, en
G. NAPJUS.

*** Getrouwd:
Negtevegt,
den 17 September 1847.
Algemeene kennisgeving.
I. I. GOBIUS DU SART, en
G. TER BORG.

*** Ondertrouwd:
Leeuwarden,
den 17 September 1847.
Mr. J. WITTEVEEN en
S. BOLMAN.

*** Heden beviel van een' welgeschapen ZOON, JOHANNA VAN DER MEER, geliefde Echtgenoote van
Leeuwarden, den 15 September 1847. G. H. HOMMES.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van een' welgeschapen ZOON, JOHANNA CATHARINA TUININGA, Echtgenoote van
Harlingen, den 15 September 1847. J. VELLINGA.

*** Heden beviel van eene DOCHTER, Vrouwe A. SALVERDA, hartelijk geliefde Echtgenoote van
Leeuwarden, den 16 September 1847. Mr. Æ. M. DE SWART.

*** Heden beviel van een' welgeschapen ZOON G. DROGE, geliefde Echtgenoot van
Sneek, den 16 September 1847. JAN VAN DIJK.

*** Heden verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, H. M. BENJAMINS, geliefde Echtgenoot van
Leeuwarden, den 18 September 1847. Dr. H. M. DUPARC.

*** Heden morgen overleed tot mijne droefheid, na eene ziekte van slechts weinige dagen, mijn waarde Broeder MARTINUS GERBRANDUS PETTINGA, in den ouderdom van bijna 57 jaren.
Harlingen, den 9 September 1847. TETJE PETTINGA.

*** Gisteren avond ten 7 ure overleed, aan eene hevige ziekte van weinige dagen, mijn hartelijk beminde jongste Zoon, de Heer Mr. VOLKERT HERINGA LICHTENVOORT, *Advokaat bij het Provinciaal Geregtshof te Groningen*, in den jeugdigen leeftijd van ruim 25 jaren, diep betreurd door mij, zijne Broeders en Zuster en door haar, aan wien hij door de teederste liefdebanden verknocht was.
Kleinemeer, den 12 September 1847. MR. W. C. STAR LICHTENVOORT.

*** Heden overleed ons veelgeliefd eenigst Zoontje, OENE, bijna anderhalfjaar oud.
Leeuwarden,
den 14 September 1847.
T. O. GORTER.
W. GORTER, geb. WIJBRANDI.

*** Heden morgen omstreeks vier ure, is in den ouderdom van bijkans 66 jaren overleden, mijn geliefde Echtgenoot, Jonkheer JULIUS MATTHIJS VAN BEIJMA THOE KINGMA, oud Lid van de Staten van Vriesland, laatstelijk Grietman van Franekeradeel, Vice-President van de Commissie van Landbouw enz., enz.
Kingma State,
den 14 September 1847.
A. W. VAN VOSS,
Douairière VAN BEIJMA THOE KINGMA.

*** Heden morgen overleed na eene ongesteldheid van eenige dagen, mijne beminde Echtgenoote GEERTJE JANS POST, in den ouderdom van 46 jaren, na eene echtvereeniging van 24 jaren. — Diep betreur ik met mijne 14jarige Dochter en mijnen ouden Vader, het verlies der zorgvolle, voor ons onvergetelijke Huisvrouw, Moeder en Schoondochter.
Sexbierum, den 14 September 1847. S. M. DONIA.
Verwijderde Familie en goede Bekenden, gelieven deze, als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

LEEUWARDEN, den 16 September 1847. Heden overleed tot mijne en mijner kinderen droefheid, mijn waarde Man en der kinderen zorgdragende Vader, de Koopman DOMINICUS JETZES VAN DER WERFF, in den ouderdom van 78 en een half jaar.
JACOBA J. V. D. WERFF, geb. VAN OOIJ.
Namens mijne Kinderen en Behuwdkinderen.
Strekkende deze tot algemeene kennisgeving aan Familie en Bekenden.

*** Heden overleed na eene langdurige sukkeling, in den ouderdom van bijna 56 jaren, onze waarde Broeder en behuwd Broeder EESGE KLAZES DE GROOT, in leven Koopman te Akkrum. Zijn voorbeeldige levenswandel, zijne kalmte en tevredenheid gedurende zijne ongesteldheid, geven ons de overtuiging dat hij in betere gewesten is overgegaan, waardoor wij in onze droefheid gesterkt en getroost worden.
Akkrum,
den 16 September 1847.
JELMER K. DE GROOT.
Uit aller naam.

HEERENVEEN, den 17 September 1847. Heden nacht overleed, tot mijne innige droefheid, mijne hartelijk geliefde Echtgenoote TRIJNTJE DE BOER, in den bloeijenden leeftijd van bijkans 32 jaren, waarvan wij ruim 9 jaren regt gelukkig waren vereenigd, mij drie kinderen nalatende.
Langdurig was haar lijden, doch zij leed met onderwerping en geduld; zij stierf in de hope op Gods genade; en het geloovig vertrouwen, dat zij tot een beter leven is ingegaan, zal mij, hoop ik, in mijne droefenis vertroosten en gelaten doen zijn onder deze zware beproeving.
Eenige kennisgeving. B. SIEVERS.

DOCKUM, den 18 September 1847. Mijn geliefde Echtgenoot RINSE VAN DOUWEN, oud ruim 24 jaren, Handelaar en Fabrikant in Goud- en Zilverwerken alhier, is heden, na eene Echtvereeniging van bijna 5 maanden, ontslapen; met mij beweenen hem onze dierbare betrekkingen.
H. KRAMER, Wed. VAN DOUWEN.

*** Heden overleed tot onze groote droefheid, na voorzien te zijn der Heilige Sacramenten onzer Moeder de Heilige Kerk, onze waarde Moeder GRIETJE BROERS DIKKES, Wed. LOLLE JACOBS DE VREEZE, in den ouderdom van ruim 76 jaren.
Hindelopen,
den 18 September 1847.
KLAAS DE VREEZE.
Namens mijne Broeders en Zusters.

*** Ten tweedenmaal heeft het den Alwijzen behaagd, van mijne zijde weg te rukken, mijn bemind jongst Zoontje JAN; in den ouderdom van drie jaren en zeven dagen.
Franeker, den 20 September 1847. N. J. BOS.
Vrienden en Bekenden gelieven deze als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

Opgave der Prijzen en aanvoer van *BOTER* en *KAAS*, den 17 September 1847, aan de Waag te Leeuwarden:

	PRIJZEN.	AANVOER.
BOTER	*f* 43,00.	645/4 195/8 11g/16.
KAAS	*f* 26,00 à *f* 30,50.	5365 Ned. ponden.

BOTERPRIJZEN bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw.*
LEEUWARDEN, Vrijdag den 17 September 1847: *f* 48,00.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 18 September 1847.

NEDERLAND.				Gebl.
Werk. Schuld 2½ pCt.	53½	54¼	54 1/16
Dito dito .. 3 »	65	65½	65¼
Dito dito ... 4 »	84½	85½	84⅞
Amort.-Synd. 3½ »			
Handel-Maats. 4½ »	163½	164½	163¾
O. I. Leening 4 »			
BELGIE.			
bij Banc. Belg . 2½ pCt.			
SPANJE.			
L.b. *Ard.* van 85 £5 pCt.	14½	15	14¾
Dito onbep. Stuk. 5 »	13¾	14½	
dito Binnenl. à6/m 3 »	21¾	22½	22¼
Ardoin Coupon	12¾	12¾	

PORTUGAL.			Gebl.
Neg. te Londen 3 pCt.	23½	24½	23¾
Dito dito ..... 4 »	23½	24¾	24
RUSLAND.			
Ob. bij *H.* 1789/1816 5 pCt.	103½	104	103¾
dito dito 1828/1829 5 »	102½	103	102¾
Dito bij dito .. 4 »	87½	88	87¾
Dito bij *Stiegl.* 4 »	86¾	87¼	87
AMERIKA.			
Oblig ..... 6 pCt.			
Bank-Actien.			
OOSTENRIJK.			
Metaliek ... . 5 pCt.			
W.B. bij *G.&Co.* 5 »			
BRAZILIE.			
Leening .... . 5 pCt.			

Pools. Loten fl. 500, 140, 141, 140½.

Integralen waren heden gewild en hooger in prijs; de overige binnenlandsche fondsen hebben zich mede iets verbeterd; Handelmaatschappij heeft zich 1 pct. hersteld, doch is later wederom ½ pct. terug gegaan.

5 pct. Spaansche fondsen zijn een weinig williger geweest; de 3 pct. hebben zich meerder hersteld en blijven 1¼ pct. hooger; Coupons prijshoudend; Portugal iets williger; de overige buitenlandsche waren meerendeels iets aangenamer.

STAAT van de **MIDDELPRIJZEN** der *Granen* en andere *Objecten*, welke gedurende de eerste helft der maand September 1847, ter Markt der stad *Leeuwarden* zijn verkocht, volgens Nederlandsche maat en gewigt:

Tarwe,	Witte....	*f* 11,00	de Mudde.	Boter, ...		*f* 1,02½	het pond.
	Roode	» 0,00	» »	Vleesch,	Koe.....	» 0,47	» »
Rogge....		» 7,25	» »		Kalfs....	» 0,00	» »
Gerst,	Vroege.. ..	» 0,00	» »		Schapen.	» 0,36½	» »
	Late.......	» 4,75	» »	Varkens-vleesch,	Versch..	» 0,42	» »
Boekweit,.........		» 8,00	» »		Gerookt.	» 0,80	» »
Haver,......		» 3,62½	» »	Aardap-pelen,	Vroege..	» 0,00	de Mudde.
Witte Boonen.. ...		» 0,00	» »		Late.....	» 2,40	» »
Erwten,	Witte.....	» 0,00	» »	Zaad,	Kool.....	» 11,62½	» »
	Groene....	» 10,00	» »		Raap......	» 0,00	» »
	Graauwe..	» 0,00	» »		Lijn.......	» 9.37½	» »

Accordeert met het Register der Middelprijzen.

Leeuwarden, den 16 September 1847.

De Burgemeester,
VAN BOELENS.

HET PLAATSELIJK BESTUUR VAN SMALLINGERLAND, roept bij deze op, ten verzoeke van Kerkvoogden der Hervormde Gemeente te *Opeinde*, de Hervormde Stemgeregtigde Floreenpligtigen van gemelden dorpe, om te verschijnen ten huize van *Douwe I. Douma*, Herbergier te *Opeinde*, op Donderdag den 30 September e. k., des namiddags ten drie ure, ten einde: op te nemen en na welbevinding te sluiten de Rekening van Kerkvoogden dezer Gemeente over 1846, en vast te stellen de Begrooting voor het dienstjaar 1848.

Dragten, den 14 September 1847.

Het Plaatselijk Bestuur voornoemd,
I. DOUMA.
Ter ordonnantie van hetzelve,
F. S. REIDING.

DE GRIETMAN VAN HENNAARDERADEEL, maakt bij deze bekend, dat wegens eene vernieuwing van het *Spannummer Pijpke* of *Kleigravers-Tiltje*, liggende in den Rijdweg over de Spannummer Oude Meer, de Passage over hetzelve, van af den 18 dezer, tot nadere aankondiging *zal zijn gesloten.*

Wommels, den 14 September 1847.

De Grietman voornoemd,
C. VAN EIJSINGA.

VERHURING.

De Notaris O. B. OEBERIUS, te Sint Anna-Parochie, zal, op Zaturdag den 25 September 1847, des namiddags ten 1 ure, in de Herberg van *Jonk*, te Sint Jacobi-Parochie, finaal verhuren:

Eene ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE en SCHUUR, gekwoteerd no. 85, groot in het geheel 39 bunder 93 roede 40 el, alle Bouwlanden, staande en gelegen onder Sint Jacobi-Parochie, bij de Weduwe *Dirk Sijbes de Jong* bewoond en in gebruik, en behoorende aan de Stad Franeker; en zulks, TEGEN VOLDOENDE BORGSTELLING, voor den tijd van vijf en zes jaren; in 26 perceelen; te aanvaarden: de Huizinge en Schure c. a. 12 Mei 1848, en het Land na het rispen der Vrucht in 1847 en 1848.

De Conditien zijn te vernemen ten Kantore van den Notaris.

De Notarissen A. R. ATTEMA, te Wolvega, en J. S. BOKMA, te Akkrum, zullen door het ministerie van den eerstgenoemden, op Woensdag den 29 September 1847, des namiddags ten drie ure, ten huize van de Logementhouderssche *W. Sekema*, te Wolvega, bij voorloopige toewijzing, publiek bij strijken verhooggelden presenteren te verkoopen:

Eene ZATHE en onderhoorende beste WEID-, HOOILANDEN en BOSCH, met HUIZING en voor eenige jaren nieuw gebouwde SCHUUR, BRINKHOVING, BOOMEN en verdere PLANTAGIEN, pro quota WATERMOLEN, staande en gelegen te Nijholtwolde, met eenig Bouw- en Hooiland onder Oldeholtwolde, zamen groot naar het Kadaster 23,69,40, onder welke 8,53,70 Hooiland te Nijholtwolde, strekkende van den binnenweg tot noordwaarts aan de Vaart van de Heeren *van Heloma* en aan de Windhondssloot; bij *Lambert Edes Brouwer* in gebruik tot de gewone tijden in 1848, en zulks in 13 perceelen; breeder omschreven volgens Verkoopboekjes.

Verkooping van Roerende Goederen.

Mr. A. VAN SLOOTEN, Notaris te Dokkum, zal, ten verzoeke van den Heer A. A. LAND, Notaris te Schiermonnik oog, in het openbaar, tegen gereede betaling verkoopen:

Den wel onderhouden INBOEDEL van wijlen Koopman *J. H. van Straten*, in leven gewoond hebbende en overleden op de Kleine Breedstraat te Dokkum, bestaande onder anderen in:

Een ipenhouten Secretaire, een klein eiken Kabinet, twee Laadtafels, een Kast, Klok, Spiegels, Schilderijen, Tafels en Stoelen, Kastjes, Bedden met toebehooren enz.; voorts Koper-, Tin-, IJzer-, Porselein-, Glas- en Aardewerk en wat ten dage des verkoops meer te voorschijn zal worden gebragt.

Wie daaraan gading maakt, kome op Vrijdag den 1 October 1847, des morgens ten 9 ure, ten sterfhuize van *J. H. van Straten* te Dokkum, voornoemd.

BOELGOED.

L. HARMENZON, Deurwaarder te Leeuwarden, zal, op Donderdag den 23 September 1847, des namiddags ten 2 ure precies, aan het Schouwburg Locaal in het Ruiterskwartier aldaar, tegen gereede betaling, verkoopen:

MEUBELEN en HUISGERADEN, waaronder: 2 groote fraaije Damspiegels met koperen Hekjes, eene partij Stoelen, zoo goed als nieuw, Tafels, Glaswerk, en hetgeen meer zal worden aangeboden.

BOELGOED IN DE BANK VAN LEENING te *Sneek*, op Woensdag den 6 October 1847, der VERSTANE PANDEN, en wel van de zes eerste maanden des jaars 1846.

Oproeping van Crediteuren.

Krachtens een door de Ed. Achtb. Heer Regter-Commissaris uitgevaardigd Bevelschrift dd. 18 September 1847, worden bij deze, in het faillissement van JAN KLAZES DE JONG, Winkelier te Woudsend, alle deszelfs bekende en onbekende, zoo gewone als bevoorregte en pand- of hijpotheekhebbende Crediteuren opgeroepen om in persoon of bij gemagtigde, op Zaturdag den 2 October e. k., des middags ten 12 ure, te verschijnen in het Paleis van Justitie te Sneek, ten einde hunne schuldvorderingen ter verificatie aan te bieden.

De Curator in voorz. faillissement,
Mr. B. S. STIENSTRA, *Procureur.*

Te huur, 1 November e. k.:

Een BURGERHUIS, staande aan den Ewal te Woudsend, bewoond wordende door den eigenaar L. A. TROMP, bij wien nadere informatien zijn te bekomen.

TE BOLSWARD

wordt gevraagd in koop of in huur: Eene HUIZINGE, staande op eene goede standplaats en geschikt tot het uitoefenen eener Winkel-Affaire. Gegadigden gelieven zich te adresseren, onder lett. R. V., bij den Boekhandelaar W. EEKHOFF, te Leeuwarden. Brieven franco.

Van stipte geheimhouding kan men verzekerd zijn.

ZEER VOORDEELIG BERIGT!!!

DE DIRECTIE VAN HET NIEUWE VERKOOPHUIS EN DE NIEUWE BAZAR, VAN *AMSTERDAM*,

ten huize van den Heer C. WITTEVEEN, in het Wapen van Vriesland, op het Groot Schavenek, te Leeuwarden, heeft de eer het zeer geachte Publiek dezer stad en omliggende plaatsen te berigten, dat zij bij de reeds vroeger vermelde artikelen op nieuw in het bezit gesteld is van een buitengewoon groot assortiment der nieuwste modellen Herfst- en Winter-Paletots, Lioner Satin Vesten, fijne Broeken, Heeren-, Flanellen Hemden; — alsmede van eene groote sortering echte O. I. Zijden Heeren- en Dames Foulards; — benevens eene partij echte Lijonsche Dames Schawls voor het winter-saizoen; — alle welke artikelen tot zeer beneden fabrijksprijzen worden uitverkocht.

BEERENBURGER MAAGKRUIDEN.

Gebruikers dezer overal bekende heilzame KRUIDEN, worden berigt, dat dezelve *uitsluitend* en *alleen* worden verkocht, op de STROOMARKT, bij de Nieuwe Haarlemmersluis, no. 16, te Amsterdam, daar het *Wapen van Venetie* in den Gevel staat, en waarin deze AFFAIRE sedert bijna twee Eeuwen is gevestigd geweest en nog wordt gecontinueerd.

Het WAPEN en NAAM der FIRMA, is in het Papier of Omslag als Watermerk gefabriceerd, tot wering van *bedrog* en *namaking*. Men wordt vriendelijk verzocht hierop *attent* te zijn.

De firma HENDRIK BEERENBURG.

Op den 26 Julij 1847 heeft de Heer IEDE IEDES ROSTMA (*), aan de Dia-conie van de Hervormde Gemeente te IJsbrechtum, eene eigenhandig geschrevene decharge gegeven, waarin onder anderen de volgende woorden voorkomen:

»—zoodat ik door dezen erkenne, op heden niets meer te vorderen te hebben, noch van bovengenoemde Diaconie, noch van de vroegere Administratoren dezer fondsen, en ik hun volledige decharge en kwitantie verleene;" terwijl hij voorts betuigt: »—omdat ik mij gedrongen gevoele, mijnen opregten dank te moeten betuigen, aan de thans nog levende, en reeds overleden zijnde Administratoren mijner gelden en waarden — — waaruit mij van tijd tot tijd belangrijke sommen, of per wissel, of door toezendingen van goederen, geworden zijn, blijkens de rekeningen courant daarvan steeds door mij ontvangen en goedgekeurd."

Zoodat derhalve alle lasterlijke geruchten, welke thans, ten aanzien van de vroegere Administratoren te Sneek, verspreid worden, door de Ondergeteekenden, die daarenboven de rekening der genoemde administratie hebben nagegaan, *voor volkomen onwaar en verzonnen verklaard worden.*

IJsbrechtum, den 14 September 1847.

P. VAN BORSSUM WAALKES.
WM. VAN HAARST.
J. TEN CATE VAN GONGGRIJP.

(*) De kwaliteit van dezen Heer is Onderwijzer in de Oost-Indiën; zijnde hij thans, om zaken, in het Vaderland.

De Redactie der Sneeker Courant.

HANS DEDEKAM, van de Firma ANDERS en HANS DEDEKAM, te Arendal in Noorwegen, zich voortdurend bij de Heeren Handelaren en Scheeps-Kapiteinen aanbevelende, neemt de vrijheid bekend te maken, dat bij hem te bekomen zijn: beste nieuwe VUREN en GREENEN BALKEN, toppige JUFFERS van alle lengten en overige soorten van HOUTWAREN, tot de billijkste prijzen; voorts zoo als gewoonlijk spoedige expeditie.

AAN DE LANDVERHUIZERS

wordt te *Rotterdam* de gelegenheid aangeboden op eene zekere, goedkoope en allezins spoedige wijze naar de Vereenigde Staten van *Noord-Amerika* te reizen, en zulks *'s wekelijks* per Stoomboot naar *Hâvre*, corresponderende op de Packetbooten naar *New-York*, *New-Orleans enz.*

Nadere inlichtingen omtrent passagiegeld en kosten der levensmiddelen gedurende deze reize zijn op franco aanvragen te bekomen ten Kantore van SMITH & COMP., te *Rotterdam.*



DE STOOMBOOT *WILLEM I* zal tusschen *SNEEK* en *JOURE* dienst doen ter gelegenheid der JOUSTER HERFST-KERMIS, op DONDERDAG den 23 September 1847:

ten 6 ure 's morgens	van *Sneek*	naar	*Joure.*
— 8 ———	*Joure*	——	*Sneek.*
— 10 ———	*Sneek*	——	*Joure.*
— 3 ure 's namiddags	van *Joure*	——	*Sneek.*

DE STOOMBOOT *DE L. ADM. TJERK HIDDES*, vaart geregeld tusschen *DE LEMMER* en *STROOBOS*:

Maandags, Woensdags en Vrijdags van *de Lemmer.*
Dingsdags, Donderdags en Zaturdags van *Stroobos.*

BILLARDPARTIJ, bij WIELSMA, op Vrijdag den 24 September a. s. PRIJS: *ZILVEREN THEE-GEREEDSCHAPPEN.*

Aangifte en loting 's voormiddags ten 11 ure.

NB. Bij denzelfde gedurende de Kermis OPEN TAFEL, tegen matigen prijs, en 's avonds BAL en DANSPARTIJ.

GALOPPARTIJ TE JOURE. — WIELSMA, CORNEL en v. D. WAL, laten Woensdag den 29 September a. s. Vergaloperen: *Een solied BEWERKT STUK ZILVER*, door Paarden tot genoegen der Keurmeesters.

Aangifte en keuring bij WIELSMA, *in het Zevenrijnshuis te Joure*, 's voormiddags vóór 12 ure.

Met toestemming gedenden de Kastelein G. ZWART en eenige Liefhebbers te Poppingawier, op Maandag den 27 September 1847 te laten Verharddraven: *Eene ZILVEREN TABAKSDOOS*, door driejarige Paarden. De aangifte bij bovengenoemde, des middags ten 12 ure, opdat ten 2 ure eenen aanvang zal kunnen worden gemaakt.

Een gehuwde GRUTTERS-MEESTERSKNECHT, van de Protestantsche Godsdienst, alle vereischte bekwaamheden bezittende en van de beste getuigschriften voorzien, zag zich gaarne met November e. k. geplaatst. Adres bij P. LIGTENVOORT, Zaakwaarnemer te Heerenveen.

NB. Tegen den 12 November aanstaande worden er twee DIENSTBODEN gevraagd, eene WERKMEID, die vrij goed kan koken en met de wasch omgaan, en eene BINNENMEID, die goed kan strijken. Bij het bezit van deze vereischten en van getuigschriften van goed gedrag, kan men op goed loon rekenen. Nadere inlichting in persoon of met franco brieven onder letter H., bij F. HOLTKAMP EN ZONEN, te Sneek.

Wordt gevraagd om dadelijk in dienst te treden, eene VROUWELIJKE DIENSTBODE in eene Greidboerderij, in staat om eene kleine huishouding waar te nemen, liefst niet beneden de 30 jaren oud, van de Protestantsche Godsdienst en bewijs van eerlijkheid kunnende toonen. Adres in persoon of met franco brief aan D. S. HOLLENGA, te Almenum.

******

De derde, verbeterde druk, in groot octavo, van

DE HEMEL OP AARDE,

een der beste geschriften van den voortreffelijken

SALZMANN,

van hetwelk de prijs tot dus verre was *drie gulden*, is thans door den uitgever algemeen verzonden en verkrijgbaar gesteld voor den geringen prijs van *f* 1,80.

Leeuwarden. G. T. N. SURINGAR.

***

SCHOOL- OF WANDKAARTEN,

uit te geven door den Boek- en Landkaarthandelaar J. OOMKENS J.ZOON, te *Groningen*, en waarop in alle Boekwinkels kan worden ingeteekend:

I. C. E. VAN KOETSVELD, (*Predikant te Schoonhoven*); DE GROOTE BIJKELKAART in 4 bladen, à *f* 5,00, *op stevig blaauw papier geplakt met rollen, door strooken katoen voor het inscheuren, gewaarborgd*, *f* 6,50, en *op linnen met rollen en gedraaide knoppen f* 9,00.

De kleinere Kaarten ten behoeve van het Godsdienstig Onderwijs, door Ds. VAN KOETSVELD uitgegeven, vonden algemeenen bijval; moge ook deze Kaart op eene grootere schaal ten gebruike van *Studeerkamers, Katechisatien* en *Scholen* ingerigt, dit voorregt te beurt vallen.

II. H. PIJTTERSEN, (*Schoolonderwijzer te Woudsend*), SCHOOLKAART van de *provincie* VRIESLAND, in 4 bladen. Voor de eerste 300 Inteekenaren *f* 4,00, *opgeplakt met rollen en strooken katoen f* 6,50, en *op katoen f* 9,50.

III. A. K. KUIPER, (*Schoolonderwijzer te Gaastmeer*), GEOLOGISCHE KAART van de *provincie* VRIESLAND; de 300 eerst verkochte Exemplaren *f* 2,00, *op blaauw papier* als boven *f* 2,80.

De eerste dezer twee Kaarten van *Vriesland* werd door de *Onderwijzers-Vereeniging* in die Provincie, ten gevolge eener *Vrijsvraag*, door haar in den vorigen jare uitgeschreven, *bekroond*, terwijl de Heer *Staatsraad-Gouverneur*, de opdragt der *Schoolkaart zijner Provincie*, hem aangeboden, heeft aangenomen; de tweede evenens bij haar ingezonden, ziet op haar verzoek het licht.

Bestaat er dus zoodanige behoefte aan eene *Schoolkaart van Vriesland*, dat de Onderwijzers voor hunne rekening en onder hun toeverzigt de teekening tot dezelve doen vervaardigen en verleent het waardig hoofd van Vrieslands Regering aan zulk eene onderneming zijne bescherming, dan mag men gerustelijk op eenen algemeenen bijval, inzonderheid in die Provincie, rekenen.

IV. H. F. PULS, (*Schoolonderwijzer te Diemen*), SCHOOLKAART van het koningrijk der NEDERLANDEN, bekroond door het *Nederlandsch Onderwijzers-Genootschap*, in 4 bladen. De prijs is voor de eerste 500 Inteekenaren *f* 5,00.

Als model van bewerking dezer Kaarten, waarvan de uitgaaf stellig voortgang hebben zal, ligt in verschillende Boekwinkels ZUIDEMA'S *bekroonde Schoolkaart van de provincie Groningen* ter bezigtiging. Later wordt de prijs dezer Kaarten aanzienlijk verhoogd.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.